

**CENTRALE RAAD VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN**

NATIONALE ARBEIDSRAAD

CRB 2004-295 DEF
CCR 10

ADVIES NR 1.458

Gemeenschappelijke Raadszitting van vrijdag 5 maart 2004

**MOBILITEIT - ONTWERP VAN MINISTERIEEL BESLUIT HOUDENDE VASTSTELLING
VAN DE WIJZE WAAROP DE GEGEVENS TEN BEHOEVE VAN DE
DATABANK INZAKE WOON-WERKVERKEER
WORDEN OPGEVRAAGD**

ADVIES

Onderwerp : Mobiliteit - Ontwerp van ministerieel besluit houdende vaststelling van de wijze waarop de gegevens ten behoeve van de databank inzake woon-werkverkeer worden opgevraagd

Bij brief van 4 juli 2003 heeft mevrouw L. ONKELINX, toenmalige minister van Mobiliteit en Vervoer, het advies ingewonnen van de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven over een ontwerp van ministerieel besluit houdende vaststelling van de wijze waarop de gegevens ten behoeve van de databank inzake woon-werkverkeer worden opgevraagd, met als bijlage een ontwerp van vragenlijst.

De bespreking van het ontwerp van ministerieel besluit en het ontwerp van vragenlijst werd toevertrouwd aan de gemengde commissie Mobiliteit.

Op verslag van die commissie hebben de Raden op 5 maart 2004 het volgend eenparig advies uitgebracht.

x x x

**ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD EN DE CENTRALE RAAD VOOR
HET BEDRIJFSLEVEN**

I. ONDERWERP EN DRAAGWIJDTE VAN DE ADVIESAANVRAAG

De Raden stellen vast dat de ter advies voorgelegde ontwerpen van ministerieel besluit en vragenlijst ertoe strekken de concrete wijze vast te stellen waarop de gegevens ten behoeve van de databank inzake woon-werkverkeer worden opgevraagd.

Zij herinneren eraan dat zij met betrekking tot de verzameling van gegevens over de verplaatsingen van werknemers tussen hun woonplaats en hun werkplaats reeds twee adviezen hebben uitgebracht, namelijk op 15 maart 2001 en op 20 februari 2002.

In het advies van 15 maart 2001 hebben de Raden geconstateerd dat de tabellen voor het opvragen van de gegevens nog concreet dienden uitgewerkt te worden en hebben zij dan ook gevraagd om over deze tabellen geraadpleegd te worden.

Zij merken op dat met de huidige adviesaanvraag de regering aan hun verzoek is tegemoetgekomen.

II. STANDPUNT VAN DE RADEN

De Raden hebben een onderzoek gewijd aan de teksten van de ter advies voorgelegde ontwerpen van ministerieel besluit en vragenlijst.

Zij hebben daarbij een beroep kunnen doen op de deskundige hulp van vertegenwoordigers van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer.

Vooraleer in te gaan op de inhoud van de ontwerpen van ministerieel besluit en vragenlijst formuleren de Raden een aantal algemene opmerkingen.

A. Algemene opmerkingen

1. Inwerkingstelling van de regeling met betrekking tot de verzameling van gegevens over de woon-werkverplaatsingen

De Raden hebben akte genomen van de mededeling door de vertegenwoordiger van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer dat in de eerstvolgende programmawet de inwerkingtreding van de regeling met één jaar zal worden uitgesteld als gevolg van de problemen die gerezen zijn met betrekking tot het operationeel maken van de Kruispuntbank van ondernemingen en van de vertraging die de RSZ heeft opgelopen bij de verwerking van de gegevens naar aanleiding van de recente invoering van de multifunctionele aangifte. In artikel 479 van de programmawet van 22 december 2003 tot wijziging van artikel 163 van de programmawet van 8 april 2003 wordt de inwerkingtreding bijgevolg op "1 juli 2004" in plaats van op "1 juli 2003" vastgesteld. Bovendien bepaalt artikel 478 van dezelfde wet dat het verslag aan de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer "vóór 30 april van het volgende jaar" moet worden meegedeeld in plaats van "vóór 31 december van het betreffende jaar", zoals eerst in artikel 163 van de programmawet van 8 april 2003 was bepaald.

2. Administratieve vereenvoudiging

De Raden hebben er akte van genomen dat de vragenlijst niet alleen de in hoofdstuk XI van de programmawet van 8 april 2003 en in het uitvoeringsbesluit van 16 mei 2003 bedoelde gegevens opvraagt, maar ook facultatief bijkomende vragen opneemt omtrent gegevens die niet wettelijk opgelegd zijn maar belangrijk kunnen zijn om een vollediger beeld te krijgen van de mobiliteit in de ondernemingen en overheidsinstellingen.

Zij herinneren eraan dat zij in hun advies van 15 maart 2001 erop gewezen hebben dat de kwantiteit en de ingewikkeldheid van de gevraagde inlichtingen aanleiding kunnen geven tot problemen bij het invullen van de gegevens en bijgevolg tot inconsistente resultaten.

Zij herhalen dan ook hun verzoek om de opgevraagde gegevens zo duidelijk en eenvoudig mogelijk te omschrijven en enkel over deze aspecten gegevens op te vragen die nodig en relevant zijn voor een kwalitatief mobiliteitsbeleid.

De Raden zijn er zich van bewust dat ondanks de opvraging van de gegevens inzake woon-werkverkeer via elektronische formulieren ter beschikking gesteld door een federaal portaal en de voorinvulling van de gegevens die reeds bij de Kruispuntbank van ondernemingen en de RSZ ter beschikking zijn, het beantwoorden van de vragenlijst zoals deze ter advies werd voorgelegd een administratieve last voor de ondernemingen tot gevolg zal hebben.

De Raden wensen er overigens op te wijzen dat de tussenkomst van de RSZ bij het invullen van de vragenlijst niet tot gevolg mag hebben dat de multifunctionele aangifte aan de RSZ met bijkomende codes verzwaard wordt, aangezien dit bijkomende administratieve lasten voor de ondernemingen en de RSZ zou teweegbrengen.

Om de administratieve lasten te beperken en de invulling van de vragenlijst te vergemakkelijken vragen de Raden aan de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer om na te gaan of er een informatica-instrument zou kunnen ontwikkeld en ter beschikking gesteld worden dat de werknemers toelaat zelf een aantal vragen elektronisch te beantwoorden en dat voorziet in de automatische verwerking van de antwoorden.

Voorts merken de Raden op dat de mobiliteit een problematiek is die de werknemers aanbelangt en dat het bijgevolg nuttig kan zijn dat de overlegorganen, namelijk de ondernemingsraad en bij ontstentenis de vakbondsafvaardiging of het overlegcomité, voorafgaandelijk bij de tenuitvoerlegging van de enquête op basis van de vragenlijst betrokken worden.

Tenslotte achten zij het noodzakelijk dat de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer in vorming en in begeleidende maatregelen voorziet door onder meer een handleiding voor het invullen van de vragenlijst ter beschikking te stellen.

3. Toegang tot de centrale gegevensbank

De Raden verheugen zich erover dat de werkgevers en de werknemersvertegenwoordigers toegang zouden hebben tot de centrale gegevensbank.

Zij nemen akte van de verklaring van de vertegenwoordiger van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer waarbij hij verwijst naar artikel 3 van het uitvoeringsbesluit van 16 mei 2003. Ten gevolge van het advies van de Raad van State bepaalt dat artikel dat de inlichtingen in de databank toegankelijk zijn op aanvraag maar enkel met het oog op het beheer van de mobiliteit. Hij heeft meegedeeld dat er een ontwerp van ministerieel besluit in voorbereiding is dat zal bepalen wie toegang zal hebben tot de gegevens van de databank en onder welke voorwaarden.

4. Opmerkingen van taalkundige aard

De Raden stellen vast dat de terminologie gebruikt in de Nederlandse tekst van de ontwerpen van ministerieel besluit en vragenlijst vaak niet overeenstemt met de Franse tekst en omgekeerd.

De Raden vragen dan ook dat beide teksten zorgvuldig met elkaar in overeenstemming zouden worden gebracht. In de bespreking van de inhoud van de teksten volgen hierna daaromtrent enkele voorstellen.

B. Opmerkingen met betrekking tot de ter advies voorgelegde teksten

De Raden hebben met betrekking tot de ter advies voorgelegde ontwerpen van ministerieel besluit en vragenlijst de volgende opmerkingen geformuleerd :

1. Met betrekking tot het ontwerp van ministerieel besluit

Met betrekking tot het niveau waarop de inzameling van de gegevens dient te gebeuren gaan de Raden akkoord met artikel 3 van het ontwerp van ministerieel besluit waarin is bepaald dat de inlichtingen dienen te worden verstrekt voor de vestigingseenheid die met de hoofdzetel overeenkomt, voor de daar daadwerkelijk tewerkgestelde werknemers, en dit ongeacht hun aantal, alsmede voor elke andere vestigingseenheid met ten minste dertig werknemers.

Wat het niveau van het sociaal overleg betreft, merken zij op dat het overleg moet plaatsvinden op het niveau van de technische bedrijfseenheid zoals voorzien in de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven.

2. Met betrekking tot het ontwerp van vragenlijst

De Raden hebben de vragenlijst puntsgewijze overlopen.

Voorafgaand vakje

De Raden stellen voor om zowel de datum te voorzien waarop het overleg over het verslag op het niveau van de onderneming heeft plaatsgehad als de verwijzing naar het document dat het advies van het overlegorgaan bevat.

Punt 1. Identificatie van het bedrijf of de instelling en van de betreffende vestiging

De Raden stellen voor om in de titel van de Franse tekst te spreken van "institution" in plaats van "organisation" en van "établissement" in plaats van "implantation".

Zij hebben er voorts kennis van genomen dat het de bedoeling is de gegevens onder punt 1 zoveel mogelijk vooraf in te vullen via de beschikbare gegevens in de Kruispuntbank van ondernemingen en de RSZ-gegevensbank.

De Raden merken op dat het niet duidelijk is wat voor de toepassing van de vragenlijst onder "site" dient te worden verstaan.

Zij nemen er akte van dat volgens de vertegenwoordiger van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer onder "site" het niveau dient begrepen te worden waarop de gegevens verzameld worden namelijk ofwel het bedrijf of de instelling ofwel de vestigingseenheid. Voor de omschrijving van deze begrippen wordt verwezen naar de wetgeving tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen¹.

De Raden vragen het begrip "site" duidelijk te omschrijven in de handleiding bij de vragenlijst.

Zij achten het ook nuttig in de handleiding het verschil te verduidelijken tussen de werknemers toegewezen aan de locatie (rubriek A) of m.a.w. de werknemers die door de RSZ worden opgegeven en de werkelijk op de site tewerkgestelde werknemers (rubriek B). Bovendien moeten het begrip "tewerkgestelde werknemers" en de berekeningswijze van het aantal werknemers nader omschreven worden met verwijzing naar de wetgeving inzake de sociale verkiezingen.

Verder nemen de Raden er akte van dat de rubrieken C en D alsook het totaal ervan (rubriek E) tot doel hebben te bepalen op welke werknemers de enquête effectief betrekking heeft.

Zij zijn van oordeel dat voor de enquête alle werknemers meegeteld moeten worden die op het ogenblik dat het verslag moet worden opgemaakt, d.i. op 30 juni van het betreffende jaar, tewerkgesteld zijn op grond van een (arbeids- of leer)overeenkomst en die krachtens hun overeenkomst 50 % of meer van hun arbeidstijd op de site presteren zonder dat ze daarom op 30 juni lichamelijk aanwezig moeten zijn op de site.

¹ De wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van ondernemingen bevat in artikel 2 een omschrijving van de begrippen "onderneming", "dienst" en "vestigingseenheid" maar niet van het begrip "site". Onder "onderneming" wordt verstaan de rechtspersoon, de natuurlijke persoon en de vereniging die zich in de Kruispuntbank van ondernemingen moet inschrijven; onder "dienst" de openbare dienst, instelling, natuurlijke persoon of rechtspersoon, aan wie taken van openbare dienst of van algemeen belang zijn toevertrouwd in uitvoering van deze wet en onder "vestigingseenheid" een plaats die men geografisch gezien kan identificeren door een adres, waar ten minste een activiteit van de onderneming wordt uitgeoefend of van waaruit de activiteit wordt uitgeoefend.

Voorts drukken zij de wens uit dat voor de vaststelling van het personeel dat bij de enquête betrokken is, zoveel mogelijk een beroep kan worden gedaan op reeds bestaande gegevens. Zij stellen voor dat de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer daartoe contact opneemt met de RSZ.

De Raden wensen dat deze beginselen uitdrukkelijk in een voetnoot van het formulier worden verduidelijkt.

Punt 2. Verdeling mannen/vrouwen en uurrooster

De Raden stippen aan dat de onderverdeling in de Nederlandse tekst niet overeenkomt met de Franse tekst.

Zij hebben er kennis van genomen dat er twee rubrieken vaste uurroosters en twee rubrieken glijdende uurroosters werden voorzien.

Voor het geval in de site verschillende systemen van vaste en/of glijdende uurroosters van toepassing zijn, zou volgens de Raden het elektronisch formulier in de mogelijkheid moeten voorzien om het aantal regels uit te breiden voor alle eventuele arbeidsregimes.

Punt 3. Nazicht van de overeenstemming van de werknemersaantallen met de bij de RSZ ingediende gegevens

De Raden zijn van oordeel dat de procedure opgenomen onder punt 3 te ingewikkeld is en niet proportioneel met de doeleinden waarvoor de informatie wordt ingezameld, namelijk de voornaamste stromen kennen van de woonwerkverplaatsingen.

Zij menen dat dit punt overbodig is. Zij wijzen er trouwens op dat het verschil tussen de rubrieken A en B zal variëren in functie van de personeelsstructuur in elke onderneming. Een bepaald afwijkingpercentage kan perfect bereikt zijn in bijvoorbeeld commerciële of bouwondernemingen en beantwoorden aan de realiteit.

Punt 4. Verplaatsingswijze werknemers

De Raden vragen om de hoofding van de facultatieve tabel niet te beperken tot de werknemers die gebruik maken van de trein maar uit te breiden tot alle werknemers die naast de hoofdvervoerswijze gebruik maken van een complementaire vervoerswijze voor de woon-werkverplaatsing.

Zij nemen er voorts akte van dat als gevolg van de regionalisering er voor eenzelfde type van vervoer een onderscheid gemaakt wordt tussen de verschillende vervoermaatschappijen.

Punt 5. Bereikbaarheid van de vestiging

De Raden achten het nuttig in de handleiding te verduidelijken dat voor het schatten van de afstand tussen de halte van het openbaar vervoer en de vestiging de ingang van de site waar de werknemer is tewerkgesteld als referentiepunt geldt en niet de ingang van de industriële zone noch de werkpost.

Punt 6. Bestaande maatregelen inzake mobiliteitsmanagement op de vestiging

De Raden vragen bij "collectief vervoer" zoals bij "fiets" de rubriek "een bijkomende verplaatsingsvergoeding voorzien in de collectieve arbeidsovereenkomst" toe te voegen. Zij wijzen er in dit verband op dat in de rubriek bij "fiets" de term "arbeidsovereenkomst" dient vervangen te worden door "collectieve arbeidsovereenkomst".

Voorts wensen zij in de derde rubriek onder "diverse maatregelen" na het woord "Gewestelijke" de woorden "en lokale" toe te voegen. Het is immers van belang dat de mobiliteit ook op lokaal niveau beheerd wordt.

Ten slotte achten zij het nuttig onder "diverse maatregelen" een nieuwe rubriek "regionale of lokale financiële maatregelen ter ondersteuning van het mobiliteitsbeleid" in te voegen.

Punt 7. De mobiliteitsproblematiek op de vestiging

De Raden nemen er akte van dat de vragen bedoeld zijn om meer achtergrondinformatie te verkrijgen, teneinde mogelijke problemen die zich op het niveau van de site voordoen, makkelijker te kunnen analyseren.

De Raden merken voorts op dat qua formulering van de rubrieken de Nederlandse en de Franse tekst niet steeds met elkaar overeenstemmen.

Zij stellen bovendien vast dat punt 7 door elkaar enerzijds rubrieken bevat die betrekking hebben op factoren die de mobiliteit bevorderen en anderzijds rubrieken die een hindernis vormen voor de mobiliteit.

Zij zijn van oordeel dat in het kader van het bevorderen van een mobiliteitsbeleid het niet past negatieve aspecten in de vragenlijst op te nemen.

Zij stellen dan ook voor om de rubrieken opgenomen in punt 7 zoveel mogelijk neutraal te formuleren zodat er noch een positieve noch een negatieve beoordeling uit blijkt en de Nederlandse en de Franse tekst met elkaar in overeenstemming te brengen.

Bij wijze van voorbeeld doen zij reeds navolgende tekstvoorstellen :

Onder "collectief vervoer" :

- in de tweede rubriek de woorden "geen of" toevoegen aan "onvoldoende bediening door het openbaar vervoer naar de vestiging";
- in de vierde rubriek de woorden "is te lang" schrappen;
- in de vijfde rubriek de notie "veiligheid" toevoegen;
- in de zevende rubriek de woorden "sociale onveiligheid" vervangen door "onveiligheidsgevoel".

In de hoofding van het laatste vakje de woorden "andere eventuele bezorgdheden" vervangen door "andere eventuele aandachtspunten" en in de Franse tekst "employés" vervangen door "travailleurs".

Onder deze hoofding :

- in de tweede rubriek de woorden "moeilijkheid om gekwalificeerd personeel aan te werven" vervangen door "mogelijkheid om personeel aan te werven";
- in de derde en vierde rubriek de woorden "hoge kost" vervangen door "kost";
- in de vijfde rubriek de woorden "verplichting om een bedrijfsvervoerplan op te stellen" vervangen door "de opstelling van een bedrijfsvervoerplan";
- in de zevende rubriek de woorden "sociale onzekerheid" vervangen door "onveiligheidsgevoel";
- in de achtste rubriek de woorden "zorg om" schrappen;
- in de negende rubriek de woorden "streven naar" schrappen;
- in de Franse tekst van de tiende rubriek het woord "équité" vervangen door "égalité".

Punt 8. Potentiële maatregelen

De Raden nemen er akte van dat de beantwoording van dit punt volledig facultatief is.

Zij menen dat het op het niveau van de onderneming is, dat de keuze moet gemaakt worden om al dan niet op facultatieve vragen te antwoorden. De vraag naar de reden van deze keuze lijkt hen niet opportuun.

Om de ondernemingen aan te moedigen op de facultatieve vragen te antwoorden, zou de libellering van de eerste alinea van punt 8 op een meer positieve manier moeten worden geformuleerd.

Voorts vragen zij in de eerste zin van de Franse tekst de woorden "de ses employés" te schrappen of in elk geval "employés" te vervangen door "travailleurs" en in de rubrieken conform de reeds hoger gemaakte opmerkingen volgende wijzigingen aan te brengen :

Onder "fiets" :

- in de eerste rubriek "arbeidsovereenkomst" vervangen door "collectieve arbeidsovereenkomst";

Onder "collectief vervoer" :

- de rubriek "een bijkomende verplaatsingsvergoeding voorzien in de collectieve arbeidsovereenkomst" toevoegen;

Onder "verschillende maatregelen" :

- in de derde rubriek de woorden "Gewestelijke instanties" vervangen door "Gewestelijke en lokale instanties".

* * *

Tot slot wensen de Raden eensdeels dat de evaluatie waarin artikel 168 van de programmawet van 8 april 2003 voorziet, eveneens betrekking heeft op de inhoud van de vragenlijst en anderdeels dat ze geraadpleegd worden over de wetgevende en verordenende maatregelen die zouden worden overwogen in het licht van de constatering op basis van de ingestelde regeling met betrekking tot de verzameling van gegevens.
